

ADVIES Nr. 1.919

Zitting van dinsdag 25 november 2014

Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen – Gevolggeving aan advies nr. 1.883

x x x

2.737-1

ADVIES Nr. 1.919

Onderwerp: Voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen – Gevolggeving aan advies nr. 1.883

Het Bureau van de Nationale Arbeidsraad heeft tijdens zijn vergadering van 5 november 2014 besloten zich uit eigen beweging te buigen over een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen. Dat voorontwerp van wet geeft namelijk gevolg aan het advies nr. 1.883 dat de Raad op 17 december 2013 heeft uitgebracht.

Dat advies handelt over de evaluatie die de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO) heeft gemaakt van de bestaande wetgeving en de door het bestuur van de FOD WASO ter beschikking gestelde webapplicatie met betrekking tot de sociale verkiezingen.

Op verslag van het Bureau heeft de Raad op 25 november 2014 het volgende eenparige advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INLEIDING

Het Bureau van de Nationale Arbeidsraad werd tijdens zijn vergadering van 5 november 2014 op de hoogte gebracht van het feit dat een begeleidingscomité, bestaande uit vertegenwoordigers van het bestuur van de FOD WASO en de sociale gesprekspartners, een bespreking had gewijd aan een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen en de memorie van toelichting bij dat voorontwerp. Die tekst zou kunnen worden opgenomen in een wetsontwerp houdende diverse bepalingen.

Dat voorontwerp van wet geeft met name gevolg aan het advies nr. 1.883 dat de Raad op 17 december 2013 heeft uitgebracht; het Bureau van de Raad heeft dan ook besloten zich uit eigen beweging te buigen over dat voorontwerp van wet en de memorie van toelichting bij dat voorontwerp.

Het voornoemde advies werd uitgebracht naar aanleiding van een adviesaanvraag van mevrouw De Coninck, de toenmalige minister van Werk, over de evaluatie die de FOD WASO had gemaakt van de bestaande wetgeving en de door het bestuur van de FOD WASO ter beschikking gestelde webapplicatie met betrekking tot de sociale verkiezingen. In dat advies spreekt de Raad zich uit over een aantal specifieke problemen in de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen, waarvoor de toenmalige minister van Werk een wetswijziging of -verduidelijking voorstelde om de procedure van de volgende sociale verkiezingen te optimaliseren.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad constateert dat het voorontwerp van wet waarover hij **zich uit eigen beweging heeft gebogen** onder andere uitvoering geeft aan de punten waarover hij zich in zijn advies nr. 1.883 heeft uitgesproken en die tot doel hebben de procedure van de volgende sociale verkiezingen te optimaliseren. Dat voorontwerp van wet regelt ook een aantal aanvullende vraagstukken, met name de door de FOD WASO ter beschikking gestelde webapplicatie.

De Raad constateert dat het voorontwerp van wet het resultaat is van een nauwe samenwerking van de sociale gesprekspartners en vertegenwoordigers van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg in het voornoemde begeleidingscomité; dat heeft geleid tot praktische oplossingen voor specifieke problemen met betrekking tot de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen en tot een praktische tenuitvoerlegging van de door de FOD WASO ter beschikking gestelde webapplicatie. De Raad steunt ten volle de desbetreffende activiteiten en is blij met de samenwerking die hij heeft kunnen aanknopen met de vertegenwoordigers van de FOD WASO.

De Raad dringt er echter op aan dat het voorontwerp van wet wordt aangepast in het licht van de opmerkingen die verderop worden gemaakt.

A. Wijze van berekening van de drempel van werknemers

De Raad constateert dat de eerste bepaling van het voorontwerp van wet (artikel 4) het huidige artikel 7 van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen vervangt. Die bepaling heeft betrekking op de berekening van het gemiddelde van de in de onderneming tewerkgestelde werknemers of, met andere woorden, de wijze van berekening van de drempel van werknemers.

De Raad heeft zich daarover niet uitgesproken in zijn advies nr. 1.883. Hij constateert evenwel dat, volgens de memorie van toelichting, de wijzigingen niet raken aan de basisprincipes die de berekening van de drempel beheersen, maar dat het veeleer gaat om aanpassingen van praktische aard.

Wat de referentieperiode betreft, constateert de Raad dat het voorontwerp van wet met name voorstelt die periode met een kwartaal te vervroegen. Onverminderd de beslissing die de Raad voor 2020 zal nemen, is hij geen voorstander van die vervroeging voor de sociale verkiezingen 2016, omdat die periode in dat geval al zou lopen vanaf 1 oktober 2014. Die vervroeging doet problemen rijzen voor sommige van zijn leden.

B. Gerechtelijke beroepen ingesteld in het kader van de sociale verkiezingen

De Raad constateert dat verschillende bepalingen van het voorontwerp van wet betrekking hebben op de gerechtelijke beroepen ingesteld in het kader van de sociale verkiezingen (artikelen 6, 7, 9, 10, 11, 15, 20, 21, 22, 23 en 24). De Raad heeft zich daarover niet uitgesproken in zijn advies nr. 1.883.

Hij constateert evenwel dat die wetswijzigingen voortvloeien uit het nieuwe artikel 74 van de Grondwet, krachtens hetwelk de bepalingen betreffende de verkiezingsprocedure en de bepalingen die de gerechtelijke beroepen ingesteld in het kader van de sociale verkiezingen beheersen, die tot nog toe door twee aparte wetten moesten worden geregeld, voortaan door één wet kunnen worden geregeld. Volgens de memorie van toelichting draagt die vereniging van twee wetten in één enkele wet bij aan de leesbaarheid van de regels aangaande de sociale verkiezingen.

De Raad is het bijgevolg eens met die wetswijziging.

C. Schorsing van de kiesverrichtingen

De Raad constateert dat artikel 8 van het voorontwerp van wet betrekking heeft op de opheffing van de verplichting om de sociaal inspecteur-districtshoofd van de algemene directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD WASO in te lichten over het feit dat de verkiezingsprocedure geschorst wordt wegens een van de motieven opgesomd in artikel 13 van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen.

De Raad merkt op dat die bepaling op passende wijze uitvoering geeft aan punt II. A van zijn advies nr. 1.883.

D. Elektronische applicatie die de FOD WASO ter beschikking stelt

De Raad constateert dat artikel 12 van het voorontwerp van wet artikel 33 van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen vervangt.

Die laatste bepaling heeft betrekking op de elektronische applicatie, gewoonlijk "webapplicatie" genoemd, die de FOD WASO ter beschikking stelt; die applicatie vormt een platform dat enerzijds toelaat gegevens eigen aan de ondernemingen en bestemd voor de administratie in te voeren (met het oog op de analyse van de verkiezingsresultaten en de opmaak van diverse statistieken) en het anderzijds mogelijk maakt om informatie uit te wisselen tussen de ondernemingen en de representatieve werknemersorganisaties, en tussen de ondernemingen en de administratie, via de upload van documenten. De Raad heeft zich daarover niet uitgesproken in zijn advies nr. 1.883.

Tot op heden hebben enkel de ondernemingen de mogelijkheid om documenten op te laden. De Raad merkt evenwel op dat het bestuur van de FOD en de sociale gesprekspartners in een begeleidingscomité van gedachten hebben gewisseld over de optimalisering van die webapplicatie.

De sociale gesprekspartners zijn overeengekomen dat de representatieve organisaties van werknemers en kaderleden voortaan sommige van hun communicaties bestemd voor de ondernemingen hetzij via papieren weg, hetzij via elektronische weg kunnen overmaken door middel van de webapplicatie. Het betreft in het bijzonder de indiening van de lijsten van kandidaten, de wijzigingen die aan die lijsten moeten worden aangebracht in geval van klachten of bezwaren en de vervanging van kandidaten die op die lijsten voorkomen.

De Raad merkt ook op dat de wijzigingen in de genoemde wet van 4 december 2007 alleen betrekking hebben op technische aspecten en dat de basisprincipes die de indiening van de kandidatenlijsten, de wijzigingen aan die lijsten of de vervanging van kandidaten beheersen, ongewijzigd blijven.

De Raad constateert ook dat het nieuwe artikel 33 en de memorie van toelichting duidelijk bepalen hoe en volgens welke modaliteiten gehandeld moet worden voor de indiening van de lijsten, voor hun wijziging en voor de vervanging van de kandidaten, naargelang de gekozen communicatiewijze.

De Raad merkt op dat de FOD WASO de nodige beschermingsmaatregelen zal nemen om de aldus verzamelde gegevens te beschermen.

Om te vermijden dat de ondernemingen die ervoor kiezen om geen gebruik te maken van de webapplicatie van de FOD WASO – waarvan het gebruik facultatief blijft – moeilijkheden krijgen, vindt de Raad echter dat de FOD WASO moet voorzien in een waarschuwingsprocedure voor de indiening van een lijst van kandidaten op de webapplicatie. De Raad dringt erop aan dat de ondernemingen tijdig worden ingelicht (voor het begin van de verkiezingsprocedure) over de waarschuwingsregels die vastgesteld zullen worden.

Ter wille van de rechtszekerheid dringt de Raad er ook op aan dat de FOD WASO ervoor zorgt dat de representatieve werknemersorganisatie een ontvangstbevestiging krijgt wanneer zij een elektronische kandidatenlijst indient.

De Raad constateert verder dat verschillende modelformulieren en een model van proces-verbaal van de verkiezingen als bijlage bij de wet zullen worden opgenomen en online ter beschikking zullen worden gesteld door de FOD WASO, om tot meer uniformiteit te komen. Ze zullen daardoor een verplicht karakter hebben. Dat betekent dat, ingeval de werkgever of een representatieve werknemersorganisatie ervoor kiest gebruik te maken van eigen formulieren of van formulieren gegenereerd door softwarepakketten van derden, die formulieren conform de bij de wet gevoegde modellen dienen te zijn. Wat de elektronische indiening van de kandidatenlijsten betreft, verduidelijkt het wetsontwerp dat gebruik moet worden gemaakt van het wettelijke model en formaat. De Raad vindt echter dat die aanvullende vormvoorschriften niet van toepassing mogen zijn op de kandidatenlijsten die op papier zijn ingediend.

Ten slotte verzoekt de Raad de FOD WASO te voorzien in een gestandaardiseerd proces-verbaal van de verkiezingen in elektronische vorm, dat een verdere verwerking van de gegevens mogelijk maakt en zonder dat er voor de werkgevers meer administratieve verplichtingen mee gepaard gaan. In dat model zal voldoende plaats worden gelaten voor opmerkingen (getuigen ...).

Onder voorbehoud van die opmerkingen kan de Raad instemmen met de voorgestelde wijzigingen in artikel 33 van de wet van 4 december 2007.

E. Bezwaren of klachten tegen een ingediende kandidatenlijst en aanplakking van deze lijsten die eventueel werden aangepast

De Raad constateert dat artikel 13 van het voorontwerp van wet artikel 37 van de genoemde wet van 4 december 2007 wijzigt; dat artikel 37 heeft betrekking op de mogelijkheden van bezwaar of klacht tegen een ingediende kandidatenlijst alsook op de aanplakking van deze lijsten die eventueel werden aangepast ingevolge een klacht of bezwaar.

1. De Raad merkt op dat de eerste aanpassing tot doel heeft artikel 37 in overeenstemming te brengen met de nieuwe mogelijkheden van elektronische communicatie tussen de representatieve werknemersorganisaties en de ondernemingen, geboden door de webapplicatie (cf. punt D hierboven). De Raad heeft zich daarover niet uitgesproken in zijn advies nr. 1.883.

De Raad stemt in met de voorgestelde wijziging, die voortvloeit uit de voorgenomen aanpassingen van artikel 33 van de genoemde wet van 4 december 2007.

2. De Raad constateert dat de tweede wijziging in artikel 37 van de wet van 4 december 2007 uitvoering geeft aan punt II. C van zijn advies nr. 1.883, waarin hij ermee akkoord gaat dat de aanplakking (van de al dan niet gewijzigde kandidatenlijsten) kan worden vervangen door een elektronisch document, voor zover alle werknemers er toegang toe hebben tijdens de normale werkuren.

Hij kan dus instemmen met die wijziging.

F. Vervanging van kandidaten die hun kandidatuur hebben ingetrokken

De Raad constateert dat artikel 14 van het voorontwerp van wet artikel 38 van de genoemde wet van 4 december 2007 wijzigt; dat artikel 38 heeft betrekking op de mogelijkheid om kandidaten te vervangen in een aantal gevallen die in dat artikel worden opgesomd.

De Raad merkt op dat die bepaling, overeenkomstig het verzoek dat hij in zijn advies nr. 1.883 heeft gedaan, derwijze zou worden aangepast dat de kandidaten die niet meer op de kandidatenlijsten staan omdat zij hun kandidatuur binnen de door de wet vastgestelde termijn hebben ingetrokken, eveneens vervangen kunnen worden.

De Raad stemt bovendien in met de wijziging volgens welke de vervangingen van kandidaten die werden doorgevoerd onder de voorwaarden van artikel 38 aan de betrokken onderneming kunnen worden meegedeeld via elektronische weg, door middel van het modelformulier dat ter beschikking zal worden gesteld. Met betrekking tot dat model en de conformiteitsverplichting die het voorontwerp van wet oplegt, verwijst de Raad naar zijn opmerkingen onder punt D hierboven.

G. Stem- en stemopnemingsverrichtingen – Onderrichtingen van de sociaal inspecteur-districtshoofd van de algemene directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD WASO

De Raad constateert dat artikel 17 van het voorontwerp van wet het tweede lid van artikel 51 van de wet van 4 december 2007 schrapt. Volgens die bepaling moet de voorzitter van het stembureau zich thans voor de stem- en stemopnemingsverrichtingen gedragen naar de onderrichtingen van de sociaal inspecteur-districtshoofd van de algemene directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD WASO. De Raad ging in zijn advies nr. 1.883 (punt II. D) al akkoord met de schrapping van die bepaling, die in de praktijk geen toepassing vindt; hij bevestigt zijn standpunt.

H. Stemming per brief

De Raad constateert dat artikel 18 van het voorontwerp van wet betrekking heeft op de stemming per brief en meer bepaald wijzigingen aanbrengt in artikel 57 van de wet van 4 december 2007.

1. Akkoord over de stemming per brief

De Raad constateert dat het vierde lid van artikel 57 van de wet van 4 december 2007 zou worden geschrapt. Daarin is bepaald dat de werkgever, zodra een akkoord is bereikt over de stemming per brief, een afschrift van dat akkoord moet bezorgen aan de sociaal inspecteur-districtshoofd van de algemene directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD WASO.

De Raad stemt daarmee in.

2. Formaliteiten van de stemming per brief

De Raad constateert dat het wetsontwerp in het voornoemde artikel 57 de verduidelijking aanbrengt dat de voorschriften in verband met de stembiljetten voor de stemming per brief gelden voor de stembiljetten die aan de kiezer zijn gezonden alsook voor de stembiljetten die aan de kiezer zijn overhandigd.

De Raad stemt daarmee in, zoals reeds is aangegeven in zijn advies nr. 1.883 (punt II. E. 2).

I. Ongeldige stembiljetten

De Raad constateert dat artikel 19 van het voorontwerp van wet wijzigingen aanbrengt in het vijfde lid van artikel 58 van de wet van 4 december 2007 met betrekking tot de ongeldige stembiljetten in het kader van de stemming per brief. Er wordt niet langer voorzien in de verplichting om de ongeldige stembiljetten over te maken aan de sociaal inspecteur-districtshoofd van de algemene directie Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD WASO; ook de verplichting tot het opmaken van een speciaal proces-verbaal dat de gegevens omvat met betrekking tot de ongeldige stembiljetten wordt afgeschaft. Die verplichtingen worden vervangen door een bewaar- en vernietigingsplicht van de ongeldige stembiljetten binnen de onderneming.

De Raad stemt daarmee in, zoals reeds is aangegeven in zijn advies nr. 1.883 (punt II. 3).

J. Overeenstemming met andere wetgevingen

De Raad constateert dat er krachtens de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk en het koninklijk besluit van 10 april 2014 betreffende de preventie van psychosociale risico's op het werk een onverenigbaarheid is tussen eensdeels de functie van vertrouwenspersoon en anderdeels de functie van werkgevers- of personeelsafgevaardigde in de ondernemingsraad of in het comité voor preventie en bescherming op het werk, vakbondsafgevaardigde, leidinggevend personeel of preventieadviseur-arbeidsgeneesheer.

Volgens de Raad zou in een dergelijke onverenigbaarheid ook moeten worden voorzien in de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven. De overgangsbepalingen inzake cumulatie (nieuwe regels niet van toepassing op vertrouwenspersonen die voor de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen zijn aangewezen) zouden ook in de wetgeving betreffende de sociale verkiezingen verduidelijkt moeten worden.

De Raad merkt op dat andere wetgevingen eventueel aangepast moeten worden om te zorgen voor conformiteit met het nieuwe regelgevende kader betreffende de preventie van psychosociale risico's op het werk.

III. SLOTBESCHOUWINGEN

De Raad dringt erop aan dat hij, en ook het voornoemde begeleidingscomité voor de materies die dat comité aanbelangen, nauw betrokken worden bij alle wet- of regelgevende initiatieven die genomen worden ten aanzien van andere vraagstukken betreffende de sociale verkiezingen.
